

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**BİRİNCİ BÖLÜM
KARAR****EMİN KORAMAZ BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası	: 2019/1112
Karar Tarihi	: 29/6/2022
Başkan	: Hasan Tahsin GÖKCAN
Üyeler	: Muammer TOPAL Yusuf Şevki HAKYEMEZ Selahaddin MENTEŞ İrfan FIDAN
Raportör	: Şeyda Nur ÜN
Başvurucu	: Emin KORAMAZ
Vekili	: Av. Ekin ÖZTÜRK YILMAZ

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, bir internet sitesinde yayımladığı görüşleri nedeniyle başvurucu hakkında idari para cezası uygulanmasının ifade özgürlüğünü ihlal ettiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 3/1/2019 tarihinde yapılmıştır. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

3. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir. Başvurucu, Bakanlığının görüşüne karşı beyanda bulunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

4. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

A. Arka Plan Bilgisi

5. Türk siyasi hayatında 2016 yılı, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilmesi bağlamında yoğun tartışmaların yaşandığı bir yıl olmuştur. Yaşanan tartışmalar sonucunda Anayasa değişikliği taslağı hazırlanmıştır. Ek bazı değişiklikleri de içeren taslak metinde en fazla dikkati çeken ve kamuoyunun yoğun gündem maddesini oluşturan kısım, hükümet sistemi değişikliğine ilişkin maddeler olmuştur. Söz konusu taslak ile başbakanlık makamının kalkmasıyla birlikte Cumhurbaşkanı'nın görev ve yetki tanımları tekrar düzenlenmiş ve yeni sistemin adı "*Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi*" olarak ifade edilmiştir.

6. Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Genel Kurulunca 21/1/2017 tarihinde kabul edilen 6771 sayılı Kanun'la ilgili olarak 23/5/1987 tarihli ve 3376 sayılı Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanun hükümleri gereğince 16/4/2017 Pazar günü halk oylaması yapılmıştır.

7. Halk oylaması öncesinde değişikliğe ilişkin lehte ve aleyhte olan siyasi partiler, sivil toplum kuruluşları, sendikalar, dernekler gibi toplumun birçok kesiminden kişi ve örgütler konu ile ilgili görüşlerini paylaşmak için toplantı ve gösteriler düzenlemiş; broşürler hazırlamıştır.

B. Somut Olaya İlişkin Bilgiler

8. Başvurucu 1959 doğumlu olup olayların meydana geldiği tarihte Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği (TMMOB) Yönetim Kurulunun başkanıdır. TMMOB kanunla kurulmuş kamu kurumu niteliğindeki bir meslek kuruluşudur.

9. TMMOB'nin 26-29/5/2016 tarihlerinde gerçekleştirilen 44. Olağan Dönem Genel Kurulunda bazı kararlar alınmıştır. Anılan kararların 7.1. maddesi şöyledir:

"AKP'nin 'Yeni Anayasa' ve 'Başkanlık Sistemi'ne Hayır

AKP'nin Yeni Anayasası; neoliberalizmin kurumsallaşması, kamu üretimi, kamu girişimciliği, kamusal denetim ve hizmetin tasfiyesi yanı sıra yasama ve yargının önemli ölçüde budanmış bağımsızlığını tümtüyle ortadan kaldıracak ve her iki kurum ile yasama organı olan parlamentoyu, yürütme erkini tek kişi otoritesinin inisiyatifine tabi kalacak, diktatörlüğü kurumsallaştıracak, yeni tipte bir sermaye egemenliği, yeni tipte bir faşizm ve şeriat-hilafet anayasası olacaktır.

TMMOB; AKP'nin Yeni Anayasasına ve Başkanlık Sistemine karşı iktidarsız olarak hayır diyerek, bu süreçte karşı emek ve meslek örgütleri ile ortak mücadele hattının oluşturulması için sorumluluk alır."

10. Söz konusu Genel Kurul kararı üzerine 11/2/2017 tarihli TMMOB 44. Dönem II. Danışma Kurulu tarafından "Anayasa Değişikliği Referandumunda, Ülkemiz, Halkımız, Cumhuriyet, Demokrasi, Laiklik İçin, Meslek Alanlarımız ve Meslek Örgütlerimiz İçin 'Hayır' Diyeceğiz" başlıklı bir karar alınmıştır. Alınan kararın sonuç kısmı şöyledir:

"Sonuç olarak Danışma Kurulumuz, yurttaşlık sorumluluklarımızın ve kamusal, toplumsal sorumluluklarımızın bir gereği olarak, referandumda 'HAYIR' tutumunun benimsenmesini tam bir görüş ve aydırlığı ile karar altına almıştır."

11. Anılan kararların uygulanması aşamasında söz konusu kararlar TMMOB'nin icra organı olan Yönetim Kurulu tarafından çeşitli vasıtalarla paylaşılmaya başlanmış ve TMMOB'nin resmi internet sitesinde yayımlanmıştır.

12. Akabinde Ankara İl Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şube Müdürlüğü'nün ihbarı üzerine Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı İdari Yaptırım Bürosunun 5/7/2018 tarihli kararıyla başvurucu hakkında 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 32. maddesi uyarınca 228,01 TL idari para cezası uygulanmıştır. Söz konusu kararın gerekçesi şöyledir:

"Adı geçen şahıs hakkında yapılan ihbar uyarınca Yüksek Seçim Kurulu'nun 15/2/2017 tarih ve 109 sayılı kararının D maddesinde Basın İletişim Araçları ve İnternette Propaganda Başlığında 'siyasi partiler, yazılı basında ilan ve reklam yoluyla veya internet sitesi açarak sözlü, yazılı veya görüntülü, propaganda yapabilecekleri' belirtilmiş ancak siyasi partiler dışında başka bir kamu kurum ve kuruluşlarının propaganda çalışması yapacağı belirtilmemiş olup, kabahat işleyenin sorumlu olduğu Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliğinin internet sitesinde halkoylaması için internet görüntü çuktuları ile propaganda çalışması yaptığı, eylemin 5326 sayılı Kanun'un 32. maddesine temas ettiği.."

13. Başvurucu söz konusu idari para cezasına itiraz etmiştir. İtirazı inceleyen Ankara 6. Sulh Ceza Hâkimliği 16/11/2018 tarihli kararıyla başvurunun itirazını kesin olarak reddetmiştir. Söz konusu kararın gerekçesi şöyledir:

"İtiraz eden Emin Koramaz tarafından 15.10.2018 tarihli dilekçesi ile; hakkında T.C. Ankara C.Başsavcılığı İdari Yaptırım Bürosu tarafından 2017/769-2018/170 idari yaptırım defter ve karar numarası ile 228.01-TL uyarınca verilmiş olan idari para cezasının dilekçede belirtilmiş olan hususlar gözönünde bulundurularak iptaline karar verilmesini talep etmiş olduğu görülmüştür.

İtirazın süresinde olduğu anlaşılmakta, T.C. Ankara C.Başsavcılığı İdari Yaptırım Bürosunun sunmuş olduğu dosya 5326 sayılı yasanın 28/son maddesi uyarınca itiraz edene tebliğ edilmiş olup, itiraz eden vekili tarafından tebliğden sonra cevap verilmiş olduğu görülmektedir;

Hakimlerimizce dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda; itiraz edenin dilekçesinde sunmuş olduğu gerekçelerin yerinde olmadığı, uygulanmış olan idari para cezasının usul ve yasaya uygun olduğu ile herhangi bir isabetsizlik olmadığı anlaşılmakta, itirazın reddine dair aşağıdaki şekilde karar vermek gerekmiştir."

14. Karar 4/12/2018 tarihinde başvurucuya tebliğ edilmiştir. Başvurucu, süresinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

15. 5326 sayılı Kanun'un 32. maddesi şöyledir:

"(1) Yetkili makamlar tarafından adli işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye... idari para cezası verilir..."

16. 26/4/1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 55/B maddesi şöyledir:

"Seçime katılan siyasi partiler ve bağımsız adaylar, seçtin propaganda süresinin sona ermesine kadar, yazılı basında ilan ve reklam yoluyla veya internet sitesi açarak sözlü, yazılı veya görüntülü propaganda yapabilirler.

Vatandaşların, elektronik posta adreslerine gönderilecek mesajlarla, taşınabilir veya sabit telefonlarına sesli, görüntülü veya yazılı mesaj göndermek suretiyle propaganda yapılamaz. Ancak, siyasi partilerin kendi üyelerine gönderdiği sesli, görüntülü veya yazılı mesajlar her zaman serbesttir.

Oy verme gününden önceki on günlük sürede, yazılı, sözlü ve görsel basın ve yayın araçları ile kamuoyu araştırmaları, anketler, tahminler, bilgi ve iletişim telefonları yoluyla mini referandum gibi adlarla bir siyasi partinin veya adayın lehinde veya aleyhinde veya vatandaşın oyunu etkileyecek biçimde yayın yapılması ve herhangi bir surette dağıtımı yasaktır. Bu sürenin dışında yapılacak yayınların; tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerine uygun olması şarttır. Kamuoyu araştırmaları ve anketlerin yayınlanması sırasında, araştırmanın hangi kuruluş tarafından yapıldığının, denek sayısının, araştırmanın kim tarafından finanse edildiğinin açıklanması zorunludur.

Bu madde hükümlerine göre yapılacak propagandaların ve yayınların ilkeleri Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir."

17. Yüksek Seçim Kurulunun (YSK) 15/2/2017 tarihli ve 109 sayılı kararının sonuç kısmının "Basın İletişim Araçları ve İnternette Propaganda" başlıklı 1/D maddesi şöyledir:

"Siyasi Partilerin halkoylamasının başlangıç günü olan 16 Şubat 2017 Perşembe gününden, oy verme günü öncesi 15 Nisan 2017 Cumartesi günü saat 18.00'e kadar:

a) Yazılı basında; ilân ve reklam yoluyla veya internet sitesi açarak; sözlü, yazılı ve görüntülü propaganda yapabileceklerine (298/55/B-1),

Ancak yurt dışında yayınlanan yazılı basında ilân ve reklam yoluyla yazılı veya görüntülü propaganda yapılamayacağına (298/94/A-son, 94/E-6),

b) Vatandaşların elektronik posta adreslerine, taşınabilir ya da sabit telefonlarına görüntülü, sesli veya yazılı mesaj göndermek suretiyle propaganda yapılmasının yasak olduğuna (298/55/B-2),

Ancak siyasi partilerin kendi üyelerine sesli, görüntülü veya yazılı mesajları her zaman gönderebileceklerine (298/55/B-2).

c) Oy verme gününden önceki yedi gün içinde; (9 Nisan 2017) - (15 Nisan 2017 Cumartesi günü saat 18.00'e kadar)

➤ Yazılı, sözlü ve görsel basın ve yayın araçları ile

➤ Kamuoyu araştırmaları,

➤ Anketler,

➤ Tahminler,

➤ Bilgi ve iletişim telefonları yoluyla mini referandum,

gibi adlarla, vatandaşın oyunu etkileyecek biçimde yayın ve herhangi bir surette dağıtımının yapılmasının yasak olduğuna,

Bu sürenin dışında yurt içinde yapılacak kamuoyu araştırmaları, anketler, tahminler ve mini referandum gibi yayınlarda; tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerine uyulmasında zorunluluk bulunduğuna,

Ancak yurt dışında ve gümrük kapılarında hiçbir şekilde kamuoyu araştırmaları, anketler, tahminler ve mini referandum gibi yayınların yapılamayacağına (298/94/A-son, 94/E-6),

Tarafsızlıktan kastedilen amacın, tek yönlü ve taraf tutan yayınların yapılmamasını, siyasi partiler arasında fırsat eşitliğinin gözetilmesini, yayınların doğru, gerçek olgu ve esaslara dayandırılmasını sağlamak olduğuna,

Kamuoyu araştırmaları ve anketlerin yayınlanması sırasında, araştırmanın hangi kuruluş tarafından yapıldığının, denek sayısının, araştırmanın kim tarafından finanse edildiğinin mutlaka açıklanması gerektiğine, herhangi bir yayın kuruluşundan yapılan ve yukarıdaki bilgileri içermeyen alıntıya dayanılarak yapılan yayınların da bu kapsamda değerlendirileceğine (298/55/B-3),

Yukarıda açıklanan kurallara aykırılığın tespiti halinde; keyfiyetin ilgili itibariyle Cumhurbaşkanlığı Başkanlığına, Radyo Televizyon Üst Kuruluna, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığına ve Erişim Sağlayıcıları Birliğine bildirilmesi gerektiğine..

V. İNCELEME VE GEREKÇE

18. Anayasa Mahkemesinin 29/6/2022 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği dâhil edildi:

A. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

19. Başvurucu;

i. 5326 sayılı Kanun'un 32. maddesi gereğince idari para cezası verilebilmesi için açık bir kanun hükmünün varlığını gerektiğini ancak hakkında uygulanan idari para cezasının YSK kararı uyarınca verildiğini, bu uygulamanın kanunen mümkün olmadığını, nitekim hiçbir kanunda siyasi partiler dışındaki kişilerin Anayasa değişikliğine ilişkin görüş açıklamasının yasaklanmadığını, bu nedenle suç ve cezaların kanuniliği ilkesine aykırı davranıldığını,

ii. Anayasa değişikliği hakkındaki görüşlerin TMMOB'nin Genel Kurul ve Danışma Kurulu kararları ile alındığını, Yönetim Kurulunun bu kararları uygulamakla görevli olduğunu, mevcut başvuruya konu görüşlerin TMMOB tüzel kişiliğine ait olduğunu ve bu nedenle şahsi olarak cezalandırılmasının suç ve cezaların şahsiliğine ve adil yargılanma hakkına aykırı olduğunu,

iii. Başvuruya konu görüşlerin Anayasa değişikliğine ilişkin olduğunu, bu değişikliğin hem toplumu hem de TMMOB tüzel kişiliğini etkilediğini, bu nedenle söz konusu Anayasa değişikliği hakkında TMMOB'nin görüş bildirmesinin ifade özgürlüğü kapsamında olduğunu,

iv. İdari para cezası ile cezalandırılmasının eşitlik ilkesine aykırı olduğunu iddia etmiştir.

20. Bakanlık görüşünde öncelikle başvurunun kabul edilebilirliği yönünden inceleme yapılması ve bu kapsamda başvurunun anayasal ve kişisel önem kriteri yönünden değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Görüş yazısında ayrıca esas yönünden yapılacak bir değerlendirmede mevcut başvuruda Anayasa hükümlerinin, Anayasa Mahkemesi içtihatlarının, diğer tespit ve değerlendirmelerin dikkate alınması gerektiği ifade edilmiştir.

21. Başvurucu; Bakanlık görüşüne karşı beyanlarında, önceki beyanlarını tekrar ederek Bakanlık görüşünü kabul etmediğini belirtmiştir.

B. Değerlendirme

22. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan bukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun iddialarının özül, internette yayımlanan bazı görüşleri nedeniyle idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkindir. Bu nedenle başvuru iddialarının bir bütün olarak Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğü kapsamında incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

23. Anayasa'nın "düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" kenar başlıklı 26. maddesi şöyledir:

"Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet Resmî makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar. Bu fıkra hükümlü, radyo, televizyon, sinema veya benzeri yollarla yapılan yayımların izin sistemine bağlanmasına engel değildir.

Bu hürriyetlerin kullanılması, milli güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, Cumhuriyetin temel nitelikleri ve Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, Devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kamunun öngördüğü meslek sınırlarının korunması veya yargulama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlanabilir."

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

24. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Müdahalenin Varlığı

25. Başvurucunun internet ortamında yayımladığı görüşleri nedeniyle idari para cezası ile cezalandırılmasının ifade özgürlüğüne yönelik bir müdahale olduğu kabul edilmelidir.

b. Müdahalenin İhlal Oluşturup Oluşturmadığı

26. Anayasa'nın 13. maddesi şöyledir:

"Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."

27. Yukarıda anılan müdahale, Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen koşulları yerine getirmedeği müddetçe Anayasa'nın 26. maddesinin ihlalini teşkil edecektir. Bu sebeple müdahalenin Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen ve somut başvurulara uygun düşen, kanunlar tarafından öngörülme, Anayasa'nın ilgili maddesinde belirtilen nedenlere dayanma ve demokratik toplum düzeninin gereklerine uygunluk koşullarını sağlayıp sağlamadığının belirlenmesi gerekir. Somut başvuruda öncelikle müdahalenin kanunlar tarafından öngörülme ölçütünü karşılayıp karşılamadığı ele alınacaktır.

28. Hak ya da özgürlüklere bir müdahale söz konusu olduğunda öncelikle tespiti gereken husus, müdahaleye yetki veren bir kanun hükmünün mevcut olup olmadığıdır. Anayasa'nın 26. maddesi kapsamında yapılan bir müdahalenin kanunilik şartını sağladığının kabul edilebilmesi için müdahalenin *kanuni* bir dayanağının bulunması zorunludur (kanunilik şartına başka bağlamlarda dikkat çeken kararlar için bkz. *Tuğba Arslan* [GK], B. No: 2014/256, 25/6/2014, § 82; *Sevim Akat Eşki*, B. No: 2013/2187, 19/12/2013, § 36; *Hayriye Özdemir*, B. No: 2013/3434, 25/6/2015, §§ 56-61; *Halk Radyo ve Televizyon Yayıncılık A.Ş.* [GK], B. No: 2014/19270, 11/7/2019, § 35).

29. Kamu otoritesinin ve bunun bir sonucu olan ceza verme yetkisinin keyfi ve hukuk dışı amaçlarla kullanılmasının önlenmesi, kanunilik ilkesinin katı bir şekilde uygulanmasıyla mümkün olabilir. Bu doğrultuda kamu otoritesini temsil eden yasama, yürütme ve yargı erklerinin bu ilkeye saygılı hareket etmesi, ceza hukukunu uygulamakla görevli yargı organının da kanunlarda belirlenen suç ve cezaların kapsamını yorum yoluyla genişletmemesi gerekir (*Karlis A.Ş.*, B. No: 2013/849, 15/4/2014, § 33; *Cem Burak Karataş* [GK], B. No: 2014/19152, 18/10/2017, § 96).

30. Somut olayda Yönetim Kurulu başkanı olduğu TMMOB'nin internet sitesinde yayımlanan ve Anayasa değişikliğine ilişkin görüşleri içeren bir kısım yayın nedeniyle başvurucu hakkında idari para cezası uygulanmıştır. Başvurucu hakkındaki idari para cezası 109 sayılı YSK kararı üzerine 5326 sayılı Kanun'un 32. maddesine göre tesis edilmiştir. Bu kapsamda somut olayda ilgili YSK kararı esas alınarak ve 5326 sayılı Kanun'un 32. maddesine dayanılarak gerçekleştirilen müdahalenin kanunilik şartını karşılayıp karşılamadığı değerlendirilmelidir.

31. YSK'nın seçim döneminde karar alma yetkisinin mevcut başvuruda somut görülmüü 16/4/2017 tarihli halk oylamasına ilişkin olarak aldığı 109 sayılı karardır. Söz konusu kararlar YSK, propaganda döneminin başlangıç tarihinden bitimine kadar uyulması gereken usul ve esasları belirtmiştir. Kararın sonuç kısmının 1/D maddesinde basın araçları ve internette propagandanın usul ve esasları düzenlenmiştir. Bu düzenlemenin 298 sayılı Kanun'un 55/B maddesine dayandığı anlaşılmıştır.

32. Başvurucu hakkında uygulanan idari yaptırım kararında; yalnızca 109 sayılı YSK kararının 1/D maddesi gereğince basın araçlarıyla ve internette propagandanın siyasi partiler tarafından yapılabileceği, siyasi partiler haricindeki kişi ve kurumların propaganda yapabileceğinin ise belirtilmediğinden hareketle başvurucu hakkında idari para cezası uygulandığı ifade edilmiştir. İtirazı inceleyen Hâkimlik ise daha fazla bir açıklama yapmadan idari yaptırım kararının usul ve yasaya uygun olduğuna karar vermiştir.

33. Söz konusu idari yaptırım kararında; bir kuralın ilgili maddesinin mefhum-ı muhalifinden hareket edildiği, nitekim söz konusu maddenin siyasi partilerin propaganda yapabileceğine dair düzenleme içerdiği ve bu düzenlemeden hareketle siyasi partiler

haricinde hiçbir kişi ve kurumun propaganda yapamayacağı yorumundan hareket edilerek başvurunun cezalandırıldığı görülmektedir. Oysa seçim propagandasının temel aktörlerinin siyasi partiler ve adaylar olduğu gözönüne alındığında söz konusu YSK kararının ve bu karara dayanak olan 298 sayılı Kanun'un 55. maddesinin siyasi partilere yönelik olduğu açıktır. Anılan maddeler siyasi partiler harici hiçbir kişi ve kurumun siyasi propaganda yapamayacağına yönelik bir anlam içermediği gibi bu yönde yapılacak bir yorumun da seçim hukuku ile söz konusu maddenin amaç ve içeriğine uygun olduğu söylenemez. Böyle bir varsayım, seçim dönemlerinde siyasi partiler haricindeki kişi ve kurumların seçime yönelik düşünce ve kanaatlerini açıklayamayacakları anlamına gelir. Kuşkusuz seçimlerin demokratik ortamda yürütülmesi esası, toplumun tüm kesiminin düşünce ve kanaatlerinin açıklanması ve tartışılması yoluyla gerçekleşecektir. Bu kapsamda YSK kararı, seçimlerin temel aktörü olan siyasi partilerin izleyecekleri usul ve esaslara ilişkin olup siyasi partiler haricindeki kişilere yönelik yasaklayıcı bir hüküm içermemektedir.

34. Mevcut olayda Başsavcılık ve derece mahkemesinin gerekçeleri gözönüne alındığında TMMOB'nin internet sitesinde yer alan görüntülerin salt siyasi bir parti tarafından yayımlanmaması nedeniyle, ilgili YSK kararı kapsamı dışında kaldığı temelinden hareket edildiği ancak Başsavcılık ve derece mahkemelerince ilgili kararın uygulanmasında hataya düşülerek söz konusu YSK kararının 1/D maddesi kapsamına girmeyen bir eylem nedeniyle başvuru hakkında idari para cezası uygulandığı anlaşılmıştır. Üstelik başvurunun eylemine yönelik müdahaleye cevaz verecek kanuni bir düzenleme de ne Başsavcılık ne de derece mahkemesince gösterilebilmiştir.

35. Kaldı ki 5326 sayılı Kanun'un 32. maddesi gereğince usulüne uygun olarak verilmiş bir emre aykırılığın cezalandırılabilmesi ancak ilgili kanunda açık hüküm bulunması durumunda söz konusu olabilir. Ancak bu hususa yönelik olarak ne Başsavcılık ne de derece mahkemesince yapılan bir tespit söz konusudur.

36. Yukarıda açıklanan hususlar ışığında yapılan değerlendirmede 109 sayılı YSK kararının 1/D maddesinin somut olayda gerçekleşen görüş açıklamasını kapsamadığının açık olduğu, derece mahkemesinin söz konusu görüş açıklamasını bu madde kapsamında değerlendirmesinin hükümün amacıyla çelişen bir yorum olduğu açıktır. Bu kapsamda somut olayda gerçekleşen görüş açıklamasına siyasi partiler yönünden getirilmiş bir hükme dayanılarak yapılan müdahalenin ifade özgürlüğü yönünden kanuni bir dayanağının bulunduğundan söz edilemez. Sonuç olarak başvurunun ifade özgürlüğüne yapılan müdahalenin kanunla öngörülmediği kanaatine ulaşılmıştır.

37. Başvuruya konu müdahalenin kanunilik şartını sağlamadığı anlaşıldığından söz konusu müdahale açısından diğer güvence ölçütlerine riayet edilip edilmediğinin ayrıca değerlendirilmesine gerek görülmemiştir.

38. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

39. Başvuru, ihlalin tespiti ile yargılamanın yenilenmesi talebinde bulunmuştur.

40. Başvuruda tespit edilen hak ihlallerinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Bu kapsamda kararın

gönderildiği yargı mercilerince yapılması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatmak ve Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar vermektir (30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasında düzenlenen bireysel başvuruya özgü yeniden yargılama kurumunun özelliklerine ilişkin kapsamlı açıklamalar için bkz. *Mehmet Doğan* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; *Aliğül Alkaya ve diğerleri (2)*, B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; *Kadri Enis Berberoğlu (3)* [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. İfade özgürlüğünün ihlal edildiğine ilişkin iddianın **KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,**

B. Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün **İHLAL EDİLDİĞİNE,**

C. Kararın bir örneğinin ifade özgürlüğünün ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Ankara 6. Sulh Ceza Hâkimliğine (2018/6216 D. İş sayılı dosyası) **GÖNDERİLMESİNE,**

D. 364,60 TL harç ve 4.500 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 4.864,60 TL yargılama giderinin başvurucuya **ÖDENMESİNE,**

E. Ödemenin kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal **FAİZ UYGULANMASINA,**

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına **GÖNDERİLMESİNE** 29/6/2022 tarihinde **OYBİRLİĞİYLE** karar verildi.